

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на рік року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі члени по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслапових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровского (Хорушчини). Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажи Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Миролюбивий сусід.

(X) Безпосередно перед памятною конференцією в справі розбровня в Газі, споводованою заходами російського царя, утворено в Росії нові воєнні корпуси якби для піддержки намірів розбровня, а тепер приходять вісті про довершені події, котрі також багато насувають всяких думок.

Вправді не маємо тут діла з новими воєнними корпусами, але з залізничними дорогами, положеними прямо против австрійської монархії, і то з подвійними парами шин, доведеними аж до чорножовтих стовпів на австрійській границі.

Одна з тих доріг знана вже з давніших часів і веде з полудня з над Азовського моря на Полтаву, Київ до Ковля. Траса сеї залізничної досягає на сій стації дорогу, що рівнобіжно у відповідній відстані від галицької границі іде з Варшави на Люблин і служить очевидно стратегічним цілям. Будову сеї лінії, котрої стратегічний характер потверджує також ся обставина, що она проходить мало заселені околиці і не може бути виплатною, ведено з великим поспіхом. Она має бути готова вже з початком слідуячого року, а тимчасом від кількох місяців заведено там «тимчасовий» товарний рух на готових частинах сеї лінії. Її стратегічна задача є очевидна з огляду на спроваджуване військ стаціонованих на північній побережю Азовського моря, іменно 1-го воєнного корпусу, відтак 9-го і 21-го корпусу з київської губернії на австрійську, зглядно на галицьку границу.

Ще важнішою представляє ся друга нова залізниця, котра має цікаву історію. Сеї весни мав шеф генерального штабу французького генерал Пандесе підчас свого побуту в Петербурзі вельми рішучо настоювати на будову сеї дороги, опісля по пізнійшій побуті міністра Делькасе в Росії і з нагоди царської подорожи до Франції зятягнуто там позичку, котра мала допомогти до скорої будови сеї залізничної французьким грошем. Наслідком сеї умови серед літа задержано вже розпочату будову другої російської залізничної, що мала лучити ся з сибірською; заняті при тій будові інженери і робітники одержали сейчас приказ, удати ся на дорогу розпочату так таємничо і розпочати там зараз потрібне трасованє. Для прискореня розпочато трасованє нараз в двох місцях і робота має бути до лютого найпізнійше готова. Нова залізниця, як говорить урядове пропаятне письмо, має мирну задачу, відкрити дорогу світовому рухови до Литви і західної Росії, а також найдалший Схід Росії прямо злучити з залізницею Триест-Відень-Москва. Она іде від стичної точки австрійської, німецької і російської границі, користуючись естувячими дорогами через Кельні до Седлець, на схід Варшави. Звідси починає ся нова будова залізничної довгої на 1240 верств через Більск, Ліду до Бологоє. Се означає менше-більше половину довжини Миколаївської дороги з Мо-

скви до Петербурга. Се є заразом нако-нечна стація залізничної, що іде дальше на схід через Рубіньск з одного боку до Костроми над Волгою, з другого боку на північ через Вологду аж по Біле море. З викінченем сеї дороги нової, обчисленої на 105 мільонів рублів, буде утворена сіль майже прямолінійна від границі австрійсько-німецько-російської аж до Білого моря.

Стратегічне значінє має лише часть нової залізничної на захід від Волги і має ціль, облегчити на случай мобілізації головні транспорти війська двох залізниць з Петербурга до Варшави і з Москви до Варшави. Щоби оцінити її значінє, треба перше взяти в рахубу спроможність обох згаданих тепер доріг на случай мобілізації.

Лінія Петербург-Вильно-Варшава може найбільше 50 поїздів на день там і з поворотом вислати. Наколиб з розміщених здовж сеї лінії 5 корпусів вислано з ближних границі два пішим маршом, то остало би до перевозу залізничними 3 корпуси і дві дивізії, а рахуючи на се 350 поїздів, потреба би 7 днів на тій лінії до перевозу. Друга лінія Москва-Миньск-Варшава може денно вислати до 40 поїздів, а колиб з 6 над нею розміщених корпусів, два найближше границі розставлених вислано пішо, то остало би 4 до перевозу і се вимагало би 450 поїздів, отже в найліпшій разі 11 днів часу. Се обчисленє показує, яку вагу має ся трета залізниця Седльце-Бологоє, котра може денно 15—40 поїздів переняти від обидвох згаданих залізниць, а тим самим приспішити висилку військ на австрійську границу о 3—5 днів. Такий зиск часу не потребує дальших пояснень. Не потреба також розводити ся над тим, скільки зискала готовість зачпної війни Росії, маючи нові стратегічні дороги з найдалшої півночі і найдалшого полудня до австрійської границі і о скільки поправили ся стратегічні відносини величезного царства.

Борба за руский університет.

У Відчи.

Можні впливи Поляків з одної сторони, а фальшиве представленє подій на львівськй університеті, зробили своє. На посліднім засіданю палати послів Русини мусіли вислухати дуже терпкі слова з уст міністра просьвіти д-ра Гартля. Міністер опирає ся на офіціальних інформаціях, які одержав зі Львова, а нїзвідки не одержав був згідних з правдою, об'єктивних реляцій про виступленє нашої молодіжи, тому і не диво, що осудив єї строго.

Не лише Німцєви-міністри, але і своїм людям ішли муранки поза шкіру, коли прочитали вперше страшні описи «ruskich gwałtów na uniwersytecie» в польських часописях. Наша академічна молодіж не поінформувала руских редакцій достаточо та з потрібною скоростию, тому ми могли успокоїти нашу публіку аж на другий день, коли вже польські часописи вилягли піле озеро калу та брехні на учасників університетської демонстрації.

А окрім того сам сенат показав ся немов

би яким стратегічним штабом против власних слухачів. Ще слухачі не розійшли ся були з університету, а вже заграли телефони та телеграфі. Ректор Рідигер поїхав сам до намісника, а телеграфічно віднесено ся не лише до міністрів д-р. Гартля і д-р. Пентака, але навіть і до п. Яворського, презеса польського Кола. Поручено вої пружини з вправою і скоростию перебігло біржевіка. Заким молодіж могла отямити ся, она була вже очерненою, сповіреною, осудженою і засудженою.

Зовсім зрозумілою річю є, що молодіж не успіла оборонити ся, як належить, перед тою навалою польської гакати. Навіть наші послы у Відни не мали достаточних інформацій, щоби могли пояснити допитуючим ся зі всіх сторін «про руску революцію» (!), та щоби в першій хвилі могли бути представити міністри річ у властивім світлі. Се всьо склало ся ще на те, що нашу молодіж осуджено в міністерстві і видано єї на ласку і неласку шовіністичного і вороже настроєного для неї львівського сенату.

У Львові.

Звісною вже нашим читачам є відозва університетського сенату до молодіжи. Поминаємо вже релєгації, які наступили по сій демонстрації. Бо хотіли в наслідок незломної солідарности рускої молодіжи сенат не маючи під рукою винних, покарав безвинних: трох комітетових, які скликали легальне віче, а підчас нелегальної навіть не були в салі, та ще двох академіків, яким не лише не доказано вини, але навіть жадної виднійшої участі в згаданім вічу.

Але сей засуд не є ані вчасти таким обидливим та визиваючим, яким прямо є відозва сенату до академічної молодіжи. *Ще ніколи і, здає ся, жаден сенат не промовляв до своєї молодіжи в таким тоні*, не лицюючим повазі та покланяно професорів, ані невідповідним супротив інтелігентної молодіжи університету.

Бували на університетях далеко гірші бучі. Перед десятима літами устроїла була академічна молодіж *заказанє віче* в ратушевій салі і мимо того, що тодішний ректор д-р. Пентак прибув сам лично інтервеніювати, віче відбувало ся дальше, ухвалило «найвисше обуренє» тодішньому міністрови просьвіти бр. Гавчови, ухвалило резолюцію з жаданєм єго димісії і т. д. і т. д. Наслідком сего були вправді одна релєгація (теперішнього посла Брайтера) і кілька «наган перед сенатом», але сеї нагани не узагальнювано на загал молодіжи як тепер, не лаяно єї публічно обидливими висказами.

Теперішня відозва сенату є тим більше обурюючою, що сенат, ігноруючи 650 руских слухачів, видав єї виключно по польски та немов звертає ся до польської молодіжи, щоби она «wzbudziła pamięć o obowiązkach posłuszeństwa u tych Waszych Kolegów, którzy o nich zapomnieli. Що під тими «забувшими» можна розуміти лише Русинів, лише руску молодіж, про се се схоче ніхто сумнівати ся. А «wzbudzać posłuszeństwo» мають они «stanowczą gotowością do obrony powagi i przywilejów naszej Almae Matris».

Дуже сумне свідощтво виставив сенат сам собі, коли уважав відповідним помістити у відозві ось який зворот: «wzywamy teraz młodzież akademicką (poz. polską), aby w łączności z władzami akademickimi strzegła powagi i honoru Wszechnicy». Як се можуть зрозуміти

Учительські семінарії.

(Кілька слів з огляду задуманої реформи семінарії українських).

(Конець).

Другим не менше важним як теоретична наука є фахове образование. На практичне підготоване учителів призначені є крім теоретичної науки педагогії 2 години на перший піврік, а 3 год. на другий піврік третього року і 6 годин четвертого року. Крім науки педагогії учать ся ще кандидати IV. року методики кожного предмету. Практичні вправи відбувають кандидати в школі вправ під проводом взірцевих учителів. Як теоретична наука стремить до придбання відомостей, так в школі вправ учать ся опанувати матеріал науковий, призначений для шкіл народних і приміювати в практиці. При утравквістичних семінариях маємо дві школи вправ с. є польську і руску. Тут доперва найлучше виказує ся, о скільки кандидат опанував язик викладовий, матеріал науковий і о скільки приміює теоретично придбані відомості з науки педагогії і другі.

Скоро маємо вже школи взірцеві, тож ходять лишень о розширене часу, в котрім би кандидати менше занимали ся теоретичною наукою, а свободно вправляли ся практично. При нинішнім устрою, з огляду, що матеріал науковий не дасть ся в цілости обняти в трех літах, треба значну часть часу IV. року призначати на теоретичну науку, а лишень 6 годин перебувати в школі вправ. З огляду на значне число кандидатів, скільки кляс належало би конче розширити час на практичні вправи, а се не дасть ся інакше осягнути, як тільки через придане одного року науки. Як бачимо з сказаного, фахове образование полягати має на присвоєнню собі засад всіх галузей педагогії, як психології, логіки, дидактики, методики, пізнаня закона шкільництва народного, історії педагогії, овертої на виїмках лучших педагогів, пізнаня підручників школи народної і практичну вправу в прировненню присвоєних засад в взірцевих школах. Всі ті галузі, що стремлять до фахового образования суть так обнимаючі, що на переведенє їх не може вистарчати дотеперішнє число годин, хотий є оно досить значне, тож з сего випливають дві остаточности, або матеріал науковий вичерпує ся ідучи скорим темпом а кандидати не можуть єго собі присвоїти або обтимає ся матеріал, через що так в однім як і в другім разі є некорисне.

Вже при нинішнім стані річий є при семінариях учительських замало сил учительських. Етат чотирох головних учителів в порівнанню до числа годин є за малий. Коли звернемо увагу, що в східній Галичині суть аж три мови, то число чотирох учителів є безумовно за мале. Счисливши години, які мають обняти чотири сили, випадє їх більше-менше 100 — тож число занадто вистарчає для 5, а не 4 сил. Возьмім се в другий спосіб: голендарство і хемія та історія природи припадає на одного учителя, математика і фізика на другого, а три язика що обнимають з історією і географією 54, на дві другі сили. На таким розкладі мусить все терпіти одия з язиків підчас коли до кожного з них повинна бути оєібна фахова сила, особливо же до язиків краєвих, котрі яко викладові становлять наче підставу і подають характер закладови.

Побіч сил учительських дуже важною річю є також як відбуває ся утравквізм. В польських семінариях веде ся все діловодство в язичі польськім, учать ся всіх предметів в сім язичі хотий може бути наука рускої мови яко предмету. В так званих утравквістичних семінариях веде ся все діловодство в язичі польськім, а тільки ріжниця полягає в тім, що декотрі предмети подає ся в язичі рускім при рівночаснім подаванню номенклатури і відпитуваню в другім язичі, в тім, що обі мови краєві суть обовязкові та що для фахового образования учителів є дві школи вправ в польськім і рускім язичі. Вимагати тут мусимо передовсім, аби до мови рускої була при всіх семінариях втворена посада старшого учителя та що би в дійсности учителів всіх предметів були панами обох язиків викладових, бож інакше годі розуміти утравквізм, а тим менше можна єго перевести.

Передовсім повинно бути ясно висказанє на чім полягає утравквізм в семінариях східної Галичини, котрі предмети мусить ся викладати по руски, а котрі по польски і відповідно до сего повинні бути приноврлені підручники а заразом подана термінологія другої краєвої мови. Ясне поставленє справи може усунути всякі толки, а відповідно уложені підручники тільки скріпити можуть науку.

З огляду, що кандидати утравквістичних семінарий можуть занимати посади в школах з викладовою мовою польською або рускою, що в одних і других школах наука другої краєвої мови є обовязкова, виходить, що кандидати стану учительського повинні на тільки уміти рівно обі мови краєвої, але знати заразом термінологію одну і другу, та що би цілу науку могли вести в даній мові.

З сего знов випливає, що при кожній такій семінарії повинен бути передовсім сталий старший учитель до краєвої мови, але всі учителі повинні бути обізнані з обома викладовими мовами, аби в тім напрямі приготувляли учителів.

Праця учителів при семінариях учительських є нерівно більша, ніж при других заведеннях наукових. Від учителів семінарий вимагає ся не тільки образования, але зрілого досвідку, знаня шкільництва народного у всіх єго проявах, до котрого кандидатів приготувляти мають, а також методику даного предмету, котрої навчити мають, аби народні учителі, вийшовші з семінарий, не мацали на омацки, але з свідомостию до научаня брали ся. Коли до сєй праці додамо практичні іспити кваліфікаційні, то побачимо, що число учителів при поодиноких заведеннях є замале, а рівнож число годин науки припадає на одного учителя є безуслівно за велике.

Поміщуючи отсю маленьку розвідку, бажаємо докинути одну цєголку до загальних гадок, а тим самим заняти і нашу суспільність так важною квестією народного шкільництва.

Д О П И С ь.

З Коломий.

(Збори в справі руского університету. Діловий Інститут в Коломий).

Дня 27. листопада мало відбути ся в Коломий вєче в справі університету скликанє товариством політичним „Народна Воля“. — Понеже вже було 10 минут по означеній годині, а збори не розпочали ся, то комісар староства Бартошевский (той самий, що то для аванзу перейшов недавно на латинський обряд) — розв'язав збори. Відбули ся отже збори за запросинами. Головою був др. Калитовский з Борцева, заступником Ів. Бородайкевич, а секретарував академик В. Войпаровский. Збори вислухали з великим заінтересованєм реферату акад. Льонгина Цегельского зі Львова і нагородили єго ясными оплесками. Одноголосно прийнято резолюцію жадаючу отворєня руского університету у Львові — а поки-що паралельних катедр, почім на вцєсенє д-ра К. Трильовского ухвалєно висказати призванє рускій акад. молодіжи у Львові а надто єще дві слїдуєчі резолюції:

„Висказуємо глибокий жалє, що найшла ся горстка польської молодіжи, котра віднєсла ся так ворожо до змагань львівської рускої молодіжи в справі руского університету, як се стало ся на зборах Czytelni і akademick-oi у Львові.

„Висказуємо симпатією тим Братам Полякам, що так завзято борять ся за свою народність в Познанщині і вижказуємо наше обурєнє по причині переслїдувань, які мусить зносити польський нарід в тій польській країні зі стєрани пруского уряду і пруских гакатистів.“

По зборах відсьпівано піснї „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“ і „Який то вітер“.

Д. 30. листопада відбула ся нарада в комнатах „Родина“ в справі основаня приватної рускої дівочої гімназії. — Усї бесідники висказували ся за konieczністю такої інституції і охоту доложити всяких старань, що би задуманє діло вєвести в життя. — Лише др. Дудикевич старав ся зіляти вібраних холодною водою і доказати неможливість зреалізованя сего підприємця. — На жалє — лише одия проф. Раковский дав

академики-Поляки, котрі вже без того так ворожо заманіфєстували ся против своїх товаришів Русинів, як і їх жаданє руского університету? Не інакше, як тільки: „Приходить на виклад не голїруч, а колиб Русини поважили ся демонструвати против проф. Гвардовского, то „вбийте їм се з голови...“ в дословнім сего слова значіню.

Таке а не вьше вражіє відозва сенату мусїла викликати на кожного Русина. Такий а не інакший дух віє з відозви сенату! Є се простою провокацією рускої молодіжи, якої демонстрацію називає сенат „objawem dzikości“. Се не лише безтактний крок сенату, але явне значанє свого ворожого становиска супроти рускої молодіжи. Завзив сенату, звернений до польської молодіжи, за противдїланєм патріотичному домаганю рускої молодежи що-до основаня руского університету не приносить чєсти не лише сенатови, але навіть і сїй молодіжи. Сєй поклик вказує на се, що сенат числить на польську молодіж, що она в довірю на свою чисельну перевагу піде за девізою: „пастук перед справедливостию“!

Наша молодіж.

Наша молодіж, якій польска шовіністична молодіж ухвалила „поміч“ в формі резолюції, звиваючої сенат, аби „легко карав ексцєдєнтів“, видала у відповідь ось яку заяву:

„Зібрана на довірочнім зборі з 28. листопада 1901. українсько-руска молодіж академічна складає слїдуєчу заяву:

При кінці довірочних зборів польської молодіжи з дня 27. с. м. ухвалєно відзив до університетского сенату в ціли як найлагіднішого караня учасників вєча з 19. с. м.

З огляду на се, що ту резолюцію ухвалєно вже в неприєстности симпатичної з нашими домаганями части молодіжи, — що сю резолюцію ухвалили ті самі люди, що подібне змістом а на початку обряд поставленє вєнесенє відкинули, — з огляду на се, що резолюцію сю ухвалили ті самі люди, що перед кількома днями на зборах Czytelni-ї отверто висказали супротив нас ворожу невтральність, осудили нашė домаганя, напятачували події і радували ся надїєю, що „борбі-факси“ понєсуть належну остру кару, а навіть кинєно там слова, що би нам відмовити товариських прав, — отже люди, в котрих прихильність українсько-руска молодіж абсолютно вірити не може, — в виду сего, що сю резолюцію уважаємо тільки нужденною парафразою вєнесеня поставленого симпатизуючим з нашими постулятами відломом польської молодіжи, котра в повнім значіню поступає після девізи „вільні з вільними“ а не воєє тільки фразами, — з огляду вкінци на се, що ту резолюцію мусїли би ми уважати верхом ласки для себе, а такої ласки і від таких людий не можемо прийняти і не приймємо —

Руско-українська молодіж вважає ту резолюцію прямо вєрженою собі в лице обидою і жадає рішучо, аби академічний Сенат і дисциплінарна комісія в дальшім своїм поступованю безумовно не оглядали ся на ту резолюцію, але поступали против нам за власним, хочби й суворим євдом.

За українсько-руску академічну молодіж: *Василь Чайковский*, слух. філ., *Роман Курбас*, слух. прав, *Іван Вишньский*, слух. прав.

Ся заява відзначає ся спокійним та рішучим тоном, який дає лише віра в справедливу справу та почутє оправданя перед власною совістю. Молодіж хоче радо понєсти жертви і прийняти кару за свята справу. Чєсть їй за те — ми можемо нею гордитись і надіяти ся на неї. За те она може бути певною однодушної підмоги цілої рускої суспільности. Ми переконані, що як до тепер молодіж поступала з повагою і розумом, та з цілим достоїнством повила ся супротив дикої нагінки польської праси, так і тепер не дасть спровокувати себе відозвою сенату, та не посуєє ся до чинних демонстрацій, які виставили би єї на побої шовіністичних товаришів-Поляків, а надто звалили би уєо вину сумних наслїдків на єї рахунок. Ми певні, що наша молодіж займе достойне становisko у сїй поважній хвилі, але заразом і віримо, що она не дасть обиджувати себе, ані закопати справу руского університету!

ему належну відправу. Стало на тім, щоби квестію тую піддати публичній дискусії, збирати доконче дані, хто хотів би віддати на слідуючий рік свої доньки до класи приготавляючої і старати ся оснувати бодай інститут, де би дівчата приватно приготавлювали ся до існувтів гімназійних.

При тій нагоді мусимо запитати, хто мав смілість і лице запрошувати на збори дотикаючі такої важної національної квестії — *явною кацапского ренегата.*

Чиж таким поступованем не надає ся вправної санкції явній національній зрадї? Чиж се не просте понижене кликати до народного товариства чоловіка, котрий явно виракає ся народної мови, а демонстративно цвенькає по московски? — Чиж заховане ся академиків-кацапів, етатї «Галичанина», «Славянського Вьку» і їх товариша «Narodnich list-ів» еше не поучили наших «патріотів», як дивить ся кацапня на національну освіту?! Але се хйба еше якась ремініценція з послїдних виборів, при котрих наши самі маститїйші члени «національно-демократичної партії» попирали московского ренегата! А! — если так — то що иншого!

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: гр.-кат. Григорий, Анатолія; рим.-кат. Франціска. — В середу: гр.-кат. *Введенє Пресвятой Богородици;* рим.-кат. Варвари.

— **Пос. Барвіньський** по дводневім побутї у Львові виїхав в суботу вечером до Відня, аби разом з пос. Романчуком представити нинї у Відні депутацію руских студентів зі Львова.

— **3 львівского університету** одержуємо отсе «спростованє»: «На основі припорученя Відлду філософічного д. к. Університету у Львові прошу Поважану Редакцію помістити слїдуюче поясненє: «В описах подїї, що відбули ся у львівськїм Університетї д. 19. листопада, піднесли часописи рускї і польскї між причинами, що причинились до роздразненя умів руської молодежи, також і се, що Проф. Твардовскїй, бувши минулого року шкільного деканом, відобраз на засїданю голос Проф. Грушевському, коли той промовляв по руськи.

Позаяк справа тая була предметом точної верифікації протоколу з засїданя в д. 11. ливня с. р. на засїданю з дня 16. ливня с. р. і протоколі з того другого засїданя є поданий етан справи згідно з правдою, — подаю отже відїйсє уступу протоколу, що відносить ся до сеї подїї в дословнім тексті.

«Prof. Hruszewski zabiera głos i przemawia po rusku. Dziekan prosi prof. Hruszewskiego dwukrotnie, aby przemawiał po polsku. Gdy zaś prof. Hruszewski prosiłbie tej zadość nie czyni, dziekan zwraca się do obecnego na posiedzeniu profesora języka i literatury ruskiej dr. Studzińskiego z prośbą, by tenże to, co mówi prof. Hruszewski po rusku, przetłumaczył na język polski, a gdy prof. Studziński zaczyna (po polsku) przemawiać, prof. Hruszewski opuszcza posiedzenie, nie podając powodów swego wyjścia».

Неправдива є також вістка, подана часописю «Gazeta Narodowa», що Проф. Грушевскїй виходячи з засїданя, тріснув дверми.

Отсе дійсний етан сеї справи. Львів, дня 2. грудня 1901. р. — L. Finkel, с. р. декан.

Ми помістили се «спростованє» в цілости на доказ, що оно самого факту не «простує», а лише констатує, що він справді збув ся, як видимий доказ нетерпимости тодішнього декана супротив руської мови на університетї, на якїм она, будь-що-будь, повинна завсїгди і всюди найти пошану. Цїлюю сею «спростованя» була очевидно лише кінецьа замітка, яка запереचे ложній вістці, поданій «Narodówk-ом», а повторенїя всею гакатистичною пол-скою прасою, немов то професор-Русин заманїфестував свое обуренє «трісканєм дверий». В сїм случаю намісниківскїй орган пішов за далеко в своім повїнїстичнім запалї і одержав належиту відправу.

— **Довірочні наради** 63 Українцїв студентів львівской політехніки відбули ся в суботу вечером в льокали товариства «Основа». На нарадї ухвалено висказати найглубшу симпатію товаришам-Українцям студентам університету, що підняли борбу за свій університет у Львові;

СКОНФІСКОВАНО.

висказати признанє тїй частинї польской молодежи, що на довірочних загально-академічних зборах дня 27. мм. відважно і рішучо сказала словарправди заскоружлїй частинї своєї суспїльности і товаришів, а над молодежю в родї членів „Czytelni-акад.“ збори технїків ухвалили перейти без дискусії до дневного порядку. Вкінца ухвалено, що збори не находять навіть слів обуреня для

унїверситетского сенату, що видав відозву до польской молодежи дня 30. м. м.

— **В справі славянских університетів в Австрії.** З Берна доносять телеграфічно: Дуже численні збори, скликанї в справі заснованя чеського університету в Бернї, ухвалили однодушно резолюцію, котра домагає ся як найскоршого утвореня такого університету і застерігає ся супроти всякого упослідженя чеського народа в его цивїлізаційних змаганях.

Тажок в Люблянї відбули ся дуже численні народні збори, на яких ухвалено одногослоно резолюцію, щоби домагати ся у правительства з цілим натиском заведеня словїнського університету в Люблянї.

І в Празї відбули ся великі збори при участи чеських, словїнських і руских відпоручників та численних членів міських репрезентацій в справі заснованя пїдєнно-славянського університету. Іменем Словїнцїв Пльох подякував Чехам за заяви симпатїї в тїй справї. На зборах рускї послї обговорювали справу утвореня руського університету у Львові. П. Горжіца звертав ся остро проти Прус і обговорював подїї у Жеєвї і засуд, виданий гїлїєньским судом.

Одногослоно ухвалено резолюцію, що виває чеських послїв в державній радї, щоби попирали всюди і без перерви, з як найбільшим притиском стараня пїдєнних Славян околу заснованя пїдєнно-славянського університету.

Тажок ухвалено одногослоно додаткову резолюцію, що накладає такий сам обовязок що до утвореня руського університету у Львові.

— **«Svuj k' svemu».** З нагоди Рїздвяних свята рїжні чеські товариства в Празї скликають збори, котрі ухвалюють відозви до публики, щоби не купувала нічого у Німцїв. Ческо-народні робітници скликали тажок подїбні збори, на котрих ухвалили утворити краєвий союз женцин під згаданим кличем. «N. fr. Presse» каже, що той союз буде мати антисемїтский характер, тимчасом сама подає у своїй телеграмї, що цілюю союзу чеських женцин є така організація конєумцїї, щоби Чехи не купували нічого у Німцїв і нїмецких жидів. На згаданих зборах розвинула панна Земїн програму того союзу. Бєсїдниця ствердила справедливо, що економїчна еманципація чеського народа доведе его скорше до політичної самостїйности, чим бєсїди та політикованє мущин при пивї та цибуєї. А ми, Русини, чим гірші від Чехів, а у кого купуємо?

— **3 Дирекції почт і телеграфів у Львові.** З днем 1. грудня отвореню новї почтовї уряди: 1) в Новоївцї, підгаєцкого повіта. До сею уряду належать Кошці, Ленчиків і Тарасівка; 2) в Дїббулках, жовківского пов. До него належать: Артасів, Верини, Нагірцї, Передримельні великі і малї, Теодорогѳ, Генрикївка і Воля жвтанецька; 3) в Каміньї, надвірнянського пов.

— **Дїло божевільного «Przedświt»** доносять: Підчас богослуженя в церкві в Стрїлїсках повіх, селянин Василь Кїбайло нечаянно збожеволїв і кинув ся з пожем в руцї на Миколу Потлода, що клячав коло него, зранив его в шию і утїк Нечасного з трудом повело ся спїямати, почім відставлено его до заведеня в Кульшаркові.

— **Крадіж каси.** З Бережан доносять, що невислїдженї досї злодії украли онодї в Мечицивї, з двірської годальнї властителя маєтности Герша Горовїца касу, в котрій було 6000 корон, котру оїслї зовсім ненарушену закопали в гною.

— **Демонстрації гімназїастів.** В суботу пополуни ученики польских гімназїй у Львові з нагоди листопадових роковин по відєвіваню патріотичних пісєй на Личаківскїм цїмгитарї великою лавою потягнули — як пишуть польскї часописи — перед нїмецкїй конєулат. По дорозї поліція кілька разів розгоняла молодых патріотів, але они все немороби з землї виростали і з криками: «repeat Прусак» дійшли аж до ринку, а звїдєсї під напором поліції розбрили ся на всі сторони. Польска праса представляє се яко геройство польской молодежи, але найбїсє — припусгїм — зробили ученики руської гімназїї, то чи та сама праса не назвала би їх гайдамаками, ребелянтами і т. ин.?

— **Дамска прїслуга.** Не знаємо зовсім дотичних приписів, кілько дїт мають мати дівчата, що в треторядних шинках сповняють функції кольнерок, «каєнерок» і «дам для забави гостей». Ондак думаємо, що уживати 12-лїтнї дівчата до «уприємненя» побуту в кнайпї людям напїв або зовсім пиям — навіть в престольнім містї Львові — не лише є не на місци, але прямо каригідне. Дотичні власти повинні зарядити щось в тїй справі, аби тим способом не ширила ся деморалїзація.

— **Шекспір католиком.** Довгі віки ніхто не знав, якого віроїповіданя був англїйскїй драматург Шекспір. Католицкі писателї виказували з творів Шекспїра, що він був католиком. Сї здогади попирали рїжні люди, але автентичний доказ найденю недавно. По довгих заходах Гугемоя відкрив манускрипт Шекспїра, який починає ся словами: «В імєя Отця і Сина і святаго Духа завляю я, Вїліям Шекспір негїдний член

святаї, апостольской римской релїгїи» і т. д. Після сею зовсім певно, що Шекспір був католиком.

— **Обманець в спїдницї.** У Відні увязнено недавно Бєрту Папаролл, 29-лїтну матір пятаю дїтий. Єї муж, здає ся, комїнар, від давна лежить недужий і догоряє. Єї спїямано саме в тїй хвилї, коли хотїла зєсконтувати вексель на 6.000 корон, з підписом гр. Анастазїї Кїльмансєг, жени намїсника долїшно-австрїйского. Слїдство виказало, що Папаролл допустила ся цілого ряду обманьств. Она вироблювала посади, причїм дефравдувала кавцїї, єсконтувала фальшивї векслї, ошукувала ювилїрів і т. ин. Досї доказано їй обманьства на 461.500 корон.

— **Йосиф Віраж,** винахідник поспїшного телеграфу, недавно помер в Пештї в найбільшїй нуждї, проживши 32 лїт. Менше-бїльше перед двома роками звернула загальну увагу система поспїшного телеграфу, котру винайшов Віраж. Ся система полягала на тім, що букви звичайного письма треба було дїравити при закладаню до висїлаючого приладу, а потїм приймаючий апарат сполучений із фотографїчним приладом відтворював фотографїчно письмо в менших розмірах. А що висїлаючі та приймаючі апарати дїлали незвичайно скоро, тому можна було в короткім часї переслати дуже довгу телеграму. Хйбою нової системи було се, що дїравленє дешє перед висїлкою забирало богато часу; роблено численні проби з новим апаратом у рїжних країх, а потїм притїхли нараз вїсти про винахід Віража, а винахідник не найшов нїкого в Пештї, хто би допомїг ему матерїально.

— **Мїжнародна вистава в Копєнгазї** відбудє ся в 1903. абї 1904 р. Проект вистави вже по части оброблено. Послїднє вистава в Копєнгазї відбула ся еше в 1888. р. і покінчила ся дифїцитом моральним і фїнансовим. Від того часу всі галузи промїслу, торговлї, наук і т. д. в Данїї зросли і тепер она може гїдно представити ся свїтови.

— **3 поезїй Уляни Кравченко.**
Скарб душі.
За тим, з чим доля тебе розлучила,
не побивай ся, сестро, безнадїбно —
те, що правдиво серцем полюбила,
не відбере тобі ніяка сила —
се буде жать в душі твоїй постійно.

Душа те, мов цїнную жемчужину,
в святаїй скарбницї спогадів вкриває —
оно як ангол твїй в лиху годїну
пїйде з тобою в бїї і в хуртовину
і в час конання промїнем засєє.

— **Полк Адмїтїв.** «Deutsche Zeitung für die Niederlande» розказує веселу подїю з трансвальской вїйни: Недалеко Клерксдорпу в Трансвалю Бурї полонили 40 люда англїйского полку гузарів. Бурам дає ся відчувати недостаток одїжки, тому поздїрано полоненим унїформам аж до послїдного кусника біля. Оїслєя пїслєно їх до англїйского табору. На другий день вислано 48 люда з того полку, щоби пїметили своїх товаришів, але і ті позали ся у засїдку і їх стрїтила та сама доля, що і попередних. Від тоді називає ся 13. англїйскїй полк «полком Адмїтїв».

— **Американська качка.** Одна з американских часописцїв доносять: В середцїх Америцї, в Нїкварагві, відкрїго незнаю досї кровожадну рослину, яку називають «дїявольским путом». Одн англїйскїй природознавец, Дунстан, побачив, що его пєа етїскає еструнке галузє незнаного досї дерева. Галузє було без листя, облїплєне лїпкою мазію. З великою трудностію повело ся Дунстанови озвободити лєдві живого пєа з обїймів ростины, котра есала кров з бїдного звїрять. Природознавец завважав, що і его руки були закровавленї, а галузки кровожадної ростины прильтали до него, як би хотїли его спїямати в свої обїйми. Галузки сеї ростины покритї, як каже Дунстан, есавками, котрі вписують незвичайно скоро всю кров з звїрять, що дїстануть ся між галузки.

Телеґрами.

Відєнь, 2. грудня. Депутацію руских студентів приїме мїністер доперва нинї о 3. годїні пополудни.

Льондон, 2. грудня. Times доносять, що Китай під напором Японїї зїрвав переговори в Росїєю в справі Маньчжурї.

Відєнь, 2. грудня. Потверджує ся вїсть, що першого шефа секції в мїністерствї заграничних справ, гр. Николу Шенцена, іменовано австро-угорским амбасадором при Ватиканї.

Преторїя, 2. грудня. Оголошено тут лїсту, котра заключає в собі імена бурских провідників, що їх прогнано на все з краю.

